

PREEK KRIJTBURG ZONDAG, 14 MAART 2021

over: 2 Kronieken 36, 14 – 16 + 19 – 23 en Johannes 3, 14 – 21

Gregory Brenninkmeijer SJ

Gedurende de veertigdagentijd, beste mensen, biedt de kerk ons in de zondagse liturgie een aantal grote bijbelse verhalen uit het Oude en Nieuwe Testament. Dat zijn soms verhalen die ons, mensen van de 21ste eeuw, redelijk vreemd zijn, zodat hun relevantie voor ons leven niet zo helder is. Er is nogal wat uitleg bij nodig. Neem nou b.v. de eerste lezing van deze Zondag uit het boek Kronieken. Ik zal proberen dat verhaal wat begrijpelijker te maken.

De basiservaring van het Joodse volk, hun ontstaansgeschiedenis, is het Exodus verhaal. God heeft zijn uitverkoren volk, onder leiding van Mozes, bevrijd uit het slavenhuis Egypte. Het is het verhaal van God's grote daden jegens Farao en gedurende die tocht van 40 jaren door de woestijn naar het beloofde land. Gedurende die tocht sloot God met zijn volk een verbond. "Als jullie leven volgens de voorschriften van dit verbond zullen jullie mijn volk zijn. Het zal jullie goed gaan in het land dat ik u geven zal en ik zal jullie God zijn. Maar als jullie dit verbond verbreken en eigenwijze wegen gaan, dan loopt dat uit op ellende en dan zal ik er niet zijn om jullie te redden."

Het boek Kronieken verhaalt de geschiedenis van het volk nadat het zich gevestigd had in het beloofde land. Het vertelt de daden van hun koningen. Sommige hielden zich aan het verbond van de Heer. Dan bloeide het land en leefde het volk in vrede. Maar wanneer de koning en de leiders van het volk deden wat God mishaagde, dan liep alles fout. Ze raakten verstrikt in oorlogen. Hun land werd geplunderd en steden verwoest en het tij viel niet te keren voordat zij hun ontrouw erkenden en terugkeerden tot Gods verbond.

De inhoud van dat verbond tussen God en zijn volk was wat wij vandaag de Tien Geboden noemen. De eerste drie handelen over onze relatie met God en de andere zeven over onze onderlinge relaties. En ook al beleven we ze niet meer als een verbond tussen ons en God, toch houden we de Tien Geboden nog steeds in ere en proberen er naar te leven.

De lezing van vandaag uit dat boek Kronieken verhaalt de uiteindelijke ramp die het Joodse volk heeft getroffen. Hun leiders inclusief de koning deden wat fout was in de ogen van de Eeuwige. Vereerden vreemde goden, iedereen was uit op eigen gewin, minachtte de armen en had geen oog voor het algemeen welzijn. God had hen steeds weer boodschappers gezonden, de profeten die hen waarschuwden voor de gevolgen van hun gedrag, maar het volk wilde niet horen. En toen dan de koning van Babylon het land onder de voet liep was het volk niet voorbereid op wat hen overkwam. De vijand veroverde Jerusalem, stak de tempel in brand, verwoestte de stad, en wie ontkwam aan het zwaard werd als gevangene weg gevoerd naar Babylon.

Wat is nu de relevantie van dit verhaal voor ons vandaag. Volgens mij zijn we het wel met elkaar eens dat we in uitdagende tijden leven. Goddank ziet het er naar uit dat we het ergste van de corona-pandemie achter de rug hebben. Maar veel grotere problemen komen nog op ons af. De klimaatverandering gaat niet vanzelf weg en we zullen geen vaccin vinden tegen de gevolgen daarvan. We hebben al veel te verduren van de maatregelen die ons moeten

helpen het virus te overrinnen. Maar de maatregels nodig om een klimaatramp te voorkomen konden ons wel eens heel wat zwaarder raken. Die maatregelen zullen niet na een paar maanden weer versoepeld worden. Ik weet niet wat ons te wachten staat. Maar ik weet wel dat het een goede idee is om ons de wijze van leven in het geheugen terug te roepen die God ons in zijn Tien Geboden heeft voor geschreven. Dat is een wijze van leven die van God uitgaat en gebaseerd is op respect en zorg voor elkaar. Een wijze van leven loodrecht tegengesteld aan het door zelfzucht gedicteerde consumentisme, waar we alom getuige van zijn en waar de meesten van ons ook behoorlijk deel aan hebben. We zullen ons moeten realiseren dat de trend om van alles steeds meer, meer en meer te verwachten absoluut niet duurzaam kan zijn. Als we ons zelf niet snel vrijwillig drastische beperkingen opleggen, dan zullen ons binnenkort die beperkingen onvrijwillig worden opgelegd. Er is gewoon nog maar heel weinig tijd om het meest dramatische scenario te voorkomen.

Deze week hebben wij allen de gelegenheid om onze stem uit te brengen voor onze volgende regering. Dat is het privilege van de vrije wereld. Wij hebben de grote verantwoordelijkheid om goed te onderscheiden aan wie wij onze stem geven. Ga ik stemmen voor 'meer, meer, meer', óf stem ik voor verantwoord minder en voor grotere gelijkheid wereldwijd? Stem ik op iemand die mij belooft onze welvaart te bewaren voor ons, de geprivilegieerde wij, óf gaat mijn stem naar iemand die zal proberen de onnoemelijke tragedie van de armoede in de wereld te verminderen? We zijn uitstekend geïnformeerd over alles wat er op het spel staat. God heeft ons overvloedig profeten gestuurd, de wetenschappers van alle naties, van alle specialiteiten die ons waarschuwen. Laten we bidden om de moed te doen wat juist is, zelfs als het ons veel kost.

In het evangelie van vandaag wordt Jezus geïnterviewd door een van de leiders van het Joods volk, Nicodemus. Die wilde oprecht uitvinden wat Jezus voor iemand was? Wat zegt u over uzelf? Hij wilde achterhalen of hij vóór of tegen Jezus moest stemmen? En Jezus antwoordt hem heel open en eerlijk. Wat Jezus van Nicodemus vraagt is een volledige verandering van leven. Hij gaat zover dat Hij hem zegt: Je zult opnieuw geboren moeten worden, een ander mens worden. Een mens die zich laat leiden door Gods Geest in plaats van door de geest van deze wereld. Jezus nodigt hem uit het licht toe te laten dat door Hem in de wereld is gekomen. Jezus weet en zegt hem ook, dat de mensen de voorkeur geven aan de duisternis boven het licht. Zij willen doen wat hen bevalt, willen profiteren van al de privileges waar ze aan gewend zijn. Ze willen schitteren door voortreffelijkheid en betrouwbare gidsen lijken. Maar hun echte motieven en manipulaties moeten zoveel mogelijk in het donker blijven en mogen niet openbaar worden. Jezus nodigt Nicodemus uit, en over zijn schouder ons allen, om in het licht te komen, zodat het voor iedereen helder is dat wat hij doet in God is gedaan.

Dit zijn oude verhalen. Maar ze zijn vandaag nog even relevant als in bijbelse tijden. Wij worden door Jezus uitgedaagd om onze motieven te onderzoeken en onze daden. Natuurlijk zeggen we dat we de voorkeur geven aan Gods licht boven de duisternis van onze wereld. Deze week hebben we de kans dat te bewijzen. Bidden we dan om de kracht dat ook inderdaad te doen. Amen.